

Ген. Данчо Дяков, директор на служба "Военна полиция":
Атентатът в Сарафово налага промени в закони

Двама ранени при взрива край Петолъчката бяха спасени със спец машини „Пясъчна котка“

- Роден на 9 февруари 1965 г. в с. Скобелево, Хасковска област
- През 1987 г. завършва военния факултет на Висшия институт за физкултура
- В армията е от 29 август същата година
- Преминал е различни квалификационни курсове в САЩ, Германия, Турция и Австрия
- Завършил е Висшата школа на френската жандармерия в Париж
- На 25 септември 2009 г. е назначен за директор на служба Военна полиция
- На 1 декември 2011 г. е произведен в звание бригаден генерал. Владее английски и френски език

- Г-н генерал, къде ви завари атентатът в Сарафово и как реагирахте на новината?

- Бях на работното си място в службата. Разбрах новината от една информационна агенция. Първото, което изпитах, бе болка и безсилие, не знам кое бе преобладаващото. После дойде гневът. Той обаче навреме отстъпи място на рационалното мислене, на решенията за най-важното, което Военната полиция трябваше да направи в такъв момент. За жалост не мога да навлизам в подробности за плановите ни за действие в такива случаи. Но знайте, че те бяха навреме активирани и хората пристъпиха към тяхното реализиране.

- Знае се, че ваши служители са участвали в отцепването на района на атентата?

- По-скоро в близост до него. Имахме готовност и веднага изпратихме най-близо намиращите се наши колеги на помощ на служителите от МВР. След атентата направихме преглед на цялата нормативна база - какво да осъвременим, за да бъдем по-гъвкави и да реагираме по-адекватно на такива ситуации.

- Как всъщност службата се бори срещу терористи, след като по конституция армията не действа на територията на страната?

- Служба "Военна полиция" е структура на пряко подчинение на министъра на отбраната. Законът за Военната полиция отвори възможността в такива екстрени ситуации да сме своеобразен мост между двете планини - МВР и МО.

- Де факто обаче ръцете на армейските структури донякъде са вързани?

- Убеден съм, че атентатът в Сарафово ще катализира нормативни промени, свързани не само с приемането на закона за националната сигурност, законите за НРС, Военното разузнаване и НСО, но и с използването на сили и средства на държавата за действие срещу т.нар. асиметрични заплахи. Трябва да сме гъвкави, да не чакаме събитията да ни изпреварват. По тази логика, ако враг навлезе в територията на страната, армията ще спре ли да воюва, защото има право да действа само извън нея? Според мен това остаряло схващане е породено от страха на бивши управници да не би войската да се използва за вътрешни цели - в смисъл за смяна на властта чрез преврат. Спомнете си за 19 май 1934 г. или за репликата. "Най-добре е танковете да дойдат" от 1989 г. Но това е било в миналото, крайно време е тези страхове да отпаднат. Кой формирания от армията може да се използват вътре в страната, разбира се, е въпрос на политическо решение. Но аз съм дълбоко убеден, че рано или късно текстовете в нормативните документи, които пречат да се използва целият ресурс на държавата срещу тероризма, ще бъдат променени.

- Армията застрашена ли е от терористични атаки и въобще какви са заплахите, по които работи "Военна полиция"?

- Идентифицирали сме много заплахи във Въоръжените сили. Но по известни съображения мога да посоча само някои от тях - например стратегическите обекти, съвместните съоръжения, струпванията на голям брой наши и партньорски военнослужещи по време на учения.

- Какви изводи си направихте като професионалист след атентата в Сарафово?

- В общочовешки план си направих извода, че за тероризма няма недосегаеми хора, институции, дори държави. В професионален план най-важният извод е за необходимостта от по-пълноценно използване на знанията и уменията на нашите служители както за превенция, така и за минимализиране на рисковете и евентуалните щети след инцидент.

- За какво става дума?

- Имам предвид наши хора, които са завършили курсове и специализации в чужбина или които са участвали в мисии и операции зад граница. Примерно военните полицаи в Кабул и Кандахар буквално всеки ден трябва да предвиждат в какви рискови ситуации може да попаднат.

- Това май е стара слабост в армията, която особено се прояви в първите години след промените. Често млади офицери след западни военни академии бяха забутвани в глуха линия или направо бяха предлагани за пенсиониране.

- Аз мога да говоря само за Военната полиция. В последните няколко години при нас няма такива случаи. Напротив, наложена практика е всеки, завърнал се от обучение или мисия в чужбина, задължително да подготвя презентация и да споделя натрупания опит. Подобри се значително и взаимодействието ни с ДАНС и МВР и специално с американските ни

колеги, включително и с Националната гвардия на щат Тенеси. С жандармерията и щатските партньори организирахме големи съвместни учения, в които отработваме различни казуси и сценарии. Идеята е да сведем възможността от изненади до нула. Да не забравяме освен това, че сме държава, която споделя евро-атлантическите ценности и когато трябва да ги защитаваме. сме уязвими от лошите помисли на хора, споделящи други ценности. В този смисъл Военната полиция е натоварена със сериозни отговорности за охраната на съвместните съоръжения на полигона Ново село, на авиобазите Граф Игнатиево и Безмер, където нерядко тренират и наши партньори от САЩ. Многонационалните учения с голям личен състав от армии на алианса са потенциални обекти на атаки

- Усилията на хората обаче ще останат напразни, ако не са подсиgurени с модерна съвременна техника.

- Така е. Напоследък Военната полиция се сдоби с високо защитена техника, която върши работа не само в Афганистан, но и тук в България. Имам предвид бронираните машини от типа "Пясъчна котка". Първите хора, които влязоха в епицентъра на взрива край Петолъчката непосредствено след експлозията, бяха наши служители благодарение на възможностите на тези коли. Така бяха спасени двама ранени работници, като животът на по-тежко пострадалия висеше на косъм. "Котките" дойдоха бързо от Сливен. Наша тактика е при инцидент от голям калибър да пращаме веднага сили и средства, които да взаимодействат с МВР и другите служби. Тогава на място въпреки многото неизвестни и големия риск колегите решиха да влязат с машините. Те са с V-образни дъна, които отвеждат встрани ударната сила на експлозията, ако евентуално се попадне на взривни устройства. Край Петолъчката обаче рискът бе особено висок, защото на нашите служители се наложи да слязат от машините и пеша да открият и натоварят ранените

- Кои са тези хора?

- Това са подп. Боян Савов, майор Георги Атанасов и старшините Митко Иванов, Димитър Хайверов и Георги Пашаланов. Офицерите бяха отличени от министър Ангелов с награден знак "За отлична служба", а старшините - с грамота.

- Кое налага ускорено обучение по антитерористични програми с помощта на Националната гвардия на САЩ, за което бе съобщено преди няколко седмици?

- Взаимодействието ни с Националната гвардия на щата Тенеси датира от десетина години, а реалните съвместни тренировки започнаха от 2005 г. Специално Военната полиция всяка година участва в съвместни учения. Освен това сме в постоянна връзка с колегите от Тенеси и когато имаме нужда от експертиза, се обръщаме без колебание.